

M. F.-T.

Posiedzenie Rady Naukowej

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 16/2, 460-461

1971

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ZEBRANIE POLSKIEJ GRUPY NARODOWEJ
KOMITETU MIĘDZYNARODOWEJ WSPÓLPRACY
W ZAKRESIE HISTORII TECHNIKI

W dniu 30 listopada 1970 r., bezpośrednio przed posiedzeniem plenarnym Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN, odbyło się zebranie polskiej grupy narodowej Komitetu Międzynarodowej Współpracy w Zakresie Historii Techniki¹.

Na zebraniu tym prof. E. Olszewski, przewodniczący grupy narodowej (a zarazem przewodniczący Komitetu), przedstawił sprawozdanie z działalności Komitetu w ciągu dwu lat od chwili jego utworzenia oraz z polskiego udziału w tej działalności. Złożyło się na nią przede wszystkim zorganizowanie latem 1970 r. sympozjum w Pont-à-Mousson (Francja) na temat wdrażania postępu technicznego w krajach nie będących jego inicjatorami², a także udział przewodniczącego Komitetu w V Międzynarodowym Kongresie Historii Gospodarczej³ oraz wstępne prace przy opracowywaniu międzynarodowej bibliografii historii techniki. Prof. Olszewski poinformował również o sympozjum organizowanym z inicjatywy Komitetu w ramach XIII Międzynarodowego Kongresu Historii Nauki w Moskwie w 1971 r.

Po krótkiej dyskusji zebrani przyjęli sprawozdanie i informację przewodniczącego grupy.

Z DZIAŁALNOŚCI
ZAKŁADU HISTORII NAUKI I TECHNIKI PAN

POSIEDZENIE RADY NAUKOWEJ

Dnia 16 grudnia 1970 r. odbyło się posiedzenie Rady Naukowej Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN. Jako punkt pierwszy porządku dziennego miało miejsce uroczyste wręczenie dyplomów: docenta — I. Stasiewicz-Jasiukowej; doktora habilitowanego — Barbarze Bieńkowskiej; doktora — M. Frankowskiej-Terleckiej i B. Jaczewskiemu.

Po krótkim sprawozdaniu prof. B. Suchodolskiego z bieżących czynności Zakładu, doc. A. Wiślicki przedstawił zebranym referat *Cechy specyficzne historii techniki i płynące stąd wnioski dla prac Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN*⁴. Referat wywołał ożywioną dyskusję (udział w niej wzięli m.in. profesorowie B. Leśnodorski, E. Olszewski, J. Pazdur, B. Suchodolski), w której na plan pierwszy wysunęła się kwestia ustalenia zakresu badawczego w dziedzinie historii techniki w Zakładzie Historii Nauki i Techniki i Instytucie Historii Kultury Materialnej oraz współpracy między tymi dwoma placówkami. Prof. E. Olszewski zwrócił uwagę na fakt, że niezbędnym punktem wyjścia dla wszelkich ustaleń jest odpowiedź na pytanie — co to jest historia techniki? Zdaniem prof. Olszewskiego tworzą ją: 1) historia koncepcji technicznych; 2) historia realizacji technicznych. Przyjęcie takiego rozróżnienia jest konieczne przy rozdzielaniu zakresu prac między ZHNI i IHKM — o ile bowiem nasz Zakład przede wszystkim zajmować się powinien

¹ Por. informację o powołaniu tego Komitetu i polskiej grupy narodowej w nrze 1/1969 „Kwartalnika”, s. 217—218.

² Por. informację o tym sympozjum w nrze 1/1971 „Kwartalnika”, s. 208.

³ Por. tamże (s. 205—207) sprawozdanie z tego kongresu.

⁴ Przewiduje się opublikowanie referatu doc. A. Wiślickiego w następnym numerze „Kwartalnika”.

historią koncepcji technicznych, o tyle IHKM bardziej zainteresowany jest historią realizacji technicznych. Prof. J. Pazdur podkreślając konieczność podjęcia ścisłej współpracy między IHKM a ZHNT, wskazał na znikomą dotychczas ilość wydawnictw dotyczących zabytków historii techniki i historii muzealnictwa z tej dziedziny. Zdaniem prof. Pazdura sprawa dojrzała do powołania specjalnej Komisji Historii Techniki przy Komitecie Historii Nauki i Techniki. Prof. B. Suchodolski wysunął propozycję zorganizowania wspólnego posiedzenia Rad Naukowych obu placówek badawczych w celu dogodniejszego ustalenia wzajemnych dezyderatów i możliwości. Sprawa ta powinna niewątpliwie w najbliższym czasie stać się głównym tematem rozważań Zakładu Historii Nauki i Techniki, Instytutu Historii Kultury Materialnej oraz Komitetu Historii Nauki i Techniki.

Następnie prof. E. Olszewski przedstawił projekt polsko-radzieckich badań nad rewolucją naukowo-techniczną. Zespół Badań nad Rewolucją Naukowo-Techniczną (powstały w pierwszym półroczu 1970 r. przy Zakładzie Historii Nauki i Techniki i kierowany przez prof. E. Olszewskiego) oraz Instytut Historii Przyrodznawstwa i Techniki Akademii Nauk ZSRR opracują w latach 1971—1975 temat *Wpływ rewolucji naukowo-technicznej na zmiany w charakterze i treści pracy naukowej i inżynierskiej oraz w kształceniu*.

W dalszym ciągu posiedzenia prof. B. Suchodolski zapoznał zebranych ze wstępnym projektem studium doktoranckiego w zakresie wiedzy o nauce, którego powstanie przewiduje się przy Zakładzie Historii Nauki i Techniki.

Rada Naukowa jednogłośnie zdecydowała wszczęcie postępowania w sprawie nadania profesorom E. Geblewiczowi i W. Voisé tytułu naukowego profesora zwyczajnego. Powołano specjalne komisje — w sprawie prof. E. Geblewicza w składzie: prof. B. Leśnodorski — przewodniczący, profesorowie B. Suchodolski i K. Rośniński — członkowie; w sprawie prof. W. Voisé — w składzie: prof. B. Leśnodorski — przewodniczący, profesorowie P. Rybicki i M. H. Serejski — członkowie.

W głosowaniu tajnym jednogłośnie nadano stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie historii nauki mgr Hannie Delimat. Obrona jej pracy doktorskiej *Kazimierz Stronczyński. Życie i działalność, 1809—1896* odbyła się 8 lipca 1970 r.

Ponadto otwarto trzy przewodny doktorskie — mgr Jadwigi Kozickiej (temat pracy: *Działalność kulturalna Mikołaja Lasockiego*); mgr Jerzego Burchardta (temat pracy: *Śląskie środowisko naukowe i poglądy Witelona w świetle traktatu De causa primaria poenitentiae in hominibus et de substantia et natura daemonum*) i mgr Grażyny Makowieckiej (temat pracy: *Życie umysłowe na terenie Prus i Warmii do drugiego pokoju toruńskiego 1466*). Promotorem we wszystkich trzech przewodach został doc. P. Czartoryski.

M. F.-T.

JAN AMOS KOMEŃSKI

W ŚWIETLE POKŁOSIA SESJI JUBILEUSZOWYCH 1970 R.

Nazwisko Komeńskiego może służyć jako klasyczny przykład tego, co określa się zazwyczaj mianem „historii żywej”, a co oznacza ten rodzaj pojmowania dziejów ludzkości, które dzień dzisiejszy uważa nie tylko za ciąg dalszy dnia wczorajszego, ale i za początek tego, co czeka nas jutro. Dzieła jego stały się bowiem ostatnio punktem wyjścia głębokiej analizy zarówno obecnego etapu intelektualnego rozwoju ludzkości jak i dalszych perspektyw w tym zakresie.

Stało się tak między innymi dlatego, że dzięki synchronizacji imprez ogólnowiatowych, jakiej byliśmy świadkami w 1970 r., można było powiązać Międzynarodowy Rok Oświaty z obchodami 300 rocznicy śmierci Jana Amosa Komeńskiego